

„Yksi mieli, yksi kieli Väinön kansan soinnuttaa.”

Motto: »Ei olekaan millegään kansalle yhdentekevää, katseleeko se ristissä käsin maailman menoa, vaiko itsekin ryhtyy historian suuriin tapauksiin. Sen sivistys, sen koko tulevaisuus riippuu siitä».

Yrjö Koskinen.

Päivä- ja heimoaikakauslehtien palstoilla on viime aikoina käyty vilkasta ajatustenvaihtoa Neuvosto-Karjalan kielikysymyksestä. Tämänkin lehden kuluneen vuoden n:ssa 3—4 ja 10—11 on kirjailija Iivo Härkönen seikkaperäisesti ja oikeinsovasti asiaa käsitellyt, niin että meillä itäkarjalaisilla ei ole asiaan paljoakaan lisäsanottavaa. »Uuden Suomen» n:ssa 335 1937 oli kuitenkin kirjoitus, jossa käsiteltiin kysymystä siinä hengessä, jota ei voitane pitää karjalaisten yleisenä kannan ilmaisuna. Siksi sanomme itäkarjalaisena esiintuoda asiassa muutamia vastakkaisia näkökohtia.

Viime vuosien tapahtumat Neuvosto-Karjalassa ovat muodostuneet käänteentekeviksi sen kansalliselle poliittikalle. Suomenkieli, joka tohtori E. Gyllingin ansiosta oli saatettu Karjalan Neuvostotasavallan opetus- ja virastokieleksi ja jota menestyksellä oli saatu käyttää jo pari vuosikymmentä, on diktafuuri Stalinin toimesta tullut »kividoiduksi». Samalla on vainotoimenpiteet ulotettu suomalais-karjalaisiin tasavallan toimihenkilöihin syrjäyttämällä heidät tärkeimmistä tehtävistä. Tsaarin-aikainen sulatustyö on tullut päiväjärjestykseen »vapaa-mielisessä ihannevaltakunnassa». Näytelmä on tosin täy-tytynyt lavastaa tutuilla »Potemkinin kulisilla». SSSR:n kansojen itsemääräämisoikeuden perusteella on Neuvosto-Karjalakin saapa oikeuden venäjän- tai kuten siellä sanonta kuuluu »Leninin ja Stalinin kielen» rinnalla käyttä opetuskielenä alemmissa oppilaitoksissa »karjalankie-kieltä». Siis kirjaimellisesti on lain vaatimus täytetty, vieläpä siinä määrin, että venäläinen neuvostoprofessori Bukrik on vuosia kestäneen työnsä jälkeen onnistunut histavalla tavalla ratkaisemaan Karjalan kirjakielipul-man. Hänestä on täten tullut karjalaisten Agricola, »Kar-jalan kirjakielen isä». Jokaiselle asioita seuranneelle on selvä tuon suurtyön todellinen tarkoitusperä. Huo-maamme sen palvelevan erittäin tehokkaalla tavalla slaavilaisuuden sulatuspyyteitä.

Mikä on sitten tuo uusi kirjakieli, »karjalankieli»? Siitä ovat sikäläiset sanomalehdet ja havainnoitsijat tehneet aikoa. Viimeksi oli U.S:n n:ssa 350 1937 erään Suomeen ponneen opettajan haastattelu, joka antaa selvän kuvan keskustelusta tuon kielen käytäntöön saattamiseksi sekä sen olemuksesta ja synnystä. (Kirjoitus on selostettu toisessa paikassa tätä lehteä.)

Asiasta oli samassa lehdessä toinen, alussa mainitse-mamme kirjoitus (n:ssa 335 1937), ja sen kirjoittaja asetui toiselle kannalle:

Kirjoituksensa lopussa tämä kirjoittaja kehoitti maan heimojärjestöjä ja pakolaispiirejä voimaperäisesti ja suurisuun-taisesti harrastamaan »karjalankielen» opiskelua ja vilje-lyä. Emme voi parhaalla tahdollammekaan hyväksyä hänen lausumiaan ajatuksia. Jokaisella laajakatseisesti ajattelevalla ja Suomen heimon unelmien toteuttamiseen uskovolta Karjalan ystävällä on todella ollut syytä olla myötämielinen sille, mitä Itä-Karjala kansallisesti oli saavuttanut kuluneen parin vuosikymmenen aikana. Ei ole lainkaan väheksyttävä sitä merkitystä, mikä on suo-menkielisen koululaitoksen kautta siellä saavutettu kan-sallistunnon nostattamiseksi. On varmaa, että jo tehdyn työn vaikutus ei ole käden käänteessä pois juurrutetta-vissa. Suomen kirjakieli on saanut Karjalassa vankan jalansijan. Sitähän todistaa Neuvostohallituksen toimen-pidekin. Sen »vaarallisuus» on havaittu, ja nyt on se kei-nolla millä tahansa saatava pois käytännöstä. Väkivalta ja viekkaus ovat luonnollisesti taas ne aseet, joilla se koetetaan hävittää. Väkivaltaisesti karkoitetaan asuinpaikoil-taan kansallisesti ajatteleva aines, ja tilalle koetetaan haalia slaaveja.

Keksitty »patentti», uusi kirjakieli, on Kremlin diplo-matian oivallinen mestarinäyte. Siinähan lyödään oikeas-taan kolme kärpää yhdellä iskulla. Kansalle saadaan opetetuksi venäläinen kirjaimisto ja osittain sanastokin, koska tuon »karjalankielen» sanastoon kuuluu n. 50 % venäläisiä sanoja. Kommunistinen propagandatyö on empimättä tehokkaampaa, kun saadaan »Lenin—Stalinin kieli» yleistymään Karjalassa. Sen levenemistä tulee tuo »uusi kieli» edistämään. Ja lopuksi, opettamalla kansalle tuota kummallista »tolskausta», mikä ei ole venäjää, ei karjalan murretta eikä suomea, pyritään pääsemään lopul-liseen päämäärään: *karjalaisten kansallistunnon lopulliseen tuhoamiseen*. Toivotaan päästävän siihen, että Karjalan kansa tuntisi rajan toisella puolella asuvat sukulaisensa vieraiksi, »ruotsilaisiksi». Siis kielellisessäkin suhteessa on saatava »emä-Suomen» ja Karjalan heimon välinen lähei-nen sukulaisuus katkaistuksi.

Totta on, että voimattomia olemme vaikuttamaan ta-ahtumien kulkuun Itä-Karjalassa, mutta emmehan lyhyt-näköisyydessämme tahtone myöskään asettua hyväksy-mään sitä, mitä siellä on tässäkin asiassa heimomme tuhoa-miseksi tehty ja tehdään par'aikaa. Hyväksyisimme täy-dellisesti sen, jos me vielä yrittäisimme täällä ryhtyä tuota kieltä viljelemään tai uutta karjalankieltä muovaa-maan. Tällä yrityksellämme johtaisimme karjalaisen

Kirjallisuutta.

H. V. Mortonin matkateos »Mestarin jäljillä».

Mielenkiintoisimpia joulukirjallisuuden teoksista on englantilaisen sanomalehtimiehen H. V. Mortonin matkakirja »Mestarin jäljillä» — viimeisimpiä yleiskuvauksia Palestiinan ihmeellisestä maasta, sen merkillisestä maantieteellisestä muodostuksesta ja vielä merkillisemmästä historiasta ja kansallisuuksien kokoonpanosta. Tämä maa, varsinkin sen keskiosa ja Jerusalemin ympäristö on kovaa, kallioista ja karua, ja yhtä karua ja tylyä on sen henkinen maaperäkin. Syvällisissä yhteenvedoissaan kirjan tekijä sanoo, että Jerusalemin seutu ja ennen kaikkea itse kaupunki on kuin pahuudella ladattu, äärimmäisen kiihkomielen, koston ja sovittamattomien vastakohtien täyttämä sekä lennättää tuon rohkean iskulauseen, että jos Jeesus vielä eläisi, tämä kaupunki vielä kerran hänet ristiinnaulitsisi. Tätähän osoittavat parhaillaankin tapahtuvat intohimojen kuohunnat pyhän maan maaperällä.

Mutta vastapainoksi maan karun keskiosan ja sitä vielä jylhempien Jordanintakaisten vuoristojen kuvauksille tekijä esittää lämpimiä, runollisia kuvauksia Samarian laaksoista ja eritoten Galilean meren, Genetsaretin, ihanista rantaseuduista, osoittaen, kuinka Jeesuksen elämäntyö tuli suoritetuksi juuri näillä, vastaanottoisilla, leppeämmillä mailla, jotka myös olivat tiheämmin asuttuja ja maailman silloisten kulkuteiden yhteyksissä, joten hänen oppinsa pääsi sieltä paremmin leviämään maailman kansojen keskuuteen.

Mutta on kuin koko kirjan läpi ja varsinkin lopussa, jossa tekijä taas palaa maan keskukseen ja esittää synkän kärsimyshistorian, kaiken takaa kaikuisi tuo leppymätön, sokean kiihkon sanelema huuto: »Ristiinnaulitse hänet!» Siten on kirja kuin voimakas julistus kaikkea pahuutta, kataluutta, kostonhimoa, juonittelua ja valtanpyydetä vastaan — tuota uutta juutalaista katsomusta vastaan, joka kaikkine keskitysoppeineen tahtoo valaa maailman

heimomme eristettyyn asemaan kaikista sukulaisistaan. Ennakkoluulot heimomme todellisesta olemuksesta vain lisääntyisivät varsinaisen Suomen kansan taholta. — Itä-Karjalan heimo ja etenkin sen vianalainen osa liittyy niin läheisin sitein ja kielensäkin puolesta muuhun Suomeen, ettei meillä ole minkäänlaista tarvetta karjalaisina ryhtyä puolestamme Karjalankirjakielenluomispuuhiin. Meillä on jo valmis kirjakieli, jonka sanastoon olemme antaneet oman osuutemme kalevalaisten runojen kautta, *suomenkieli*. Se sointuu meidän korvissamme kuin konsanaan oma äidinkieli, ja sen voi jokainen kansallisesti

saman kaavan mukaan. Ja siten on kirjan opetus mitä avartavinta ja vapauttavinta ja on se matkakirjallisuuden valistuneinta luettavaa.

*

Unto Karri: Balladeja.

Unto Karrin esikoisteoksena ilmestynen runokokoelman jälkeen on häneltä ilmestynyt pääasiassa romaanituotantoa. Nyt hänen viime jouluksi ilmestynyt uusi runovihkonsa — kokoelma balladeja — osoittaa hänen paitsi syventyneen kokonaan uusiin aiheihin kehittäneen itselleen kiinteän, jämeän runomitan, jolla hän loihtii väkeviä kuvia, lyhyen kirpeitä ihmiskohtaloja muinaiselämän ja kansantarinan piiristä. Kaikki aiheet ovat pohjoismaista ja pari niistä kohoaa Karjalankin vanhain vaihteitten pohjalta.

*

Jussi Sihvo: Jääkärivärveys Etelä-Karjalassa.

Everstiluutnantti Jussi Sihvo on julkaissut uuden karjalaisaiheisen teoksen, jossa hän esittää perusteellisen tarkasti kaiken Etelä-Karjalassa tapahtuneen jääkärivärvöyksen maailmansodan myöhäisempinä vuosina. Kirjaa, jossa tulevat esiin melkein kaikki Itä-Suomen rohkeat maan vapauden esivalmistelijat — aina Hyrynsalmen Hallan ukkoa myöten — lukee kuin jännittävää seikkailuromaanina ja on se oivallinen lisä Karjalan uusimpaan historiaan.

*

Suomen itsenäisyyden muistoteos.

Suomen itsenäisyyden 20-vuotispäiväksi julkaistiin Ulkoasiainministeriön toimesta kaunis muistojulkaisu — »Suomen itsenäisyys» —, jonka lyhyissä, selkeissä kirjoituksissa annetaan tarkka ja täsmällinen kuva maamme itsenäisyyden tunnustamisen vaiheista sen lähimpine esihistorioineen. Kirjan on toimittanut lähetystösihteeri, tohtori Aaro Pakaslahti.

I. H.

valveutunut karjalainen, olkoon hän sitten vianalainen tai aunukselainen, omistaa *omaksi äidinkielekseen*.

Lopetamme tämän tutkistelumme siinä uskossa, että Jumala suo vielä kerran sen tapahtuvan, minkä runoilija on nähnyt hengen silmillä:

»Äänisjärvi, Pohjanlahti,
Auranrannat, Vienansuu,
siin' on suomalainen, mahti,
jok'ei oo kenenkään muun,
sillä maalla sie oot vahti,
älä ääntäs halveksu!
Nouse, riennä, Suomen kieli,
korkealle kaikumaan.»

Vilho Timonen.